

Investeringer i idrætsfaciliteter i fremtiden

Bjarne Ibsen

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund

Syddansk Universitet

September 2009

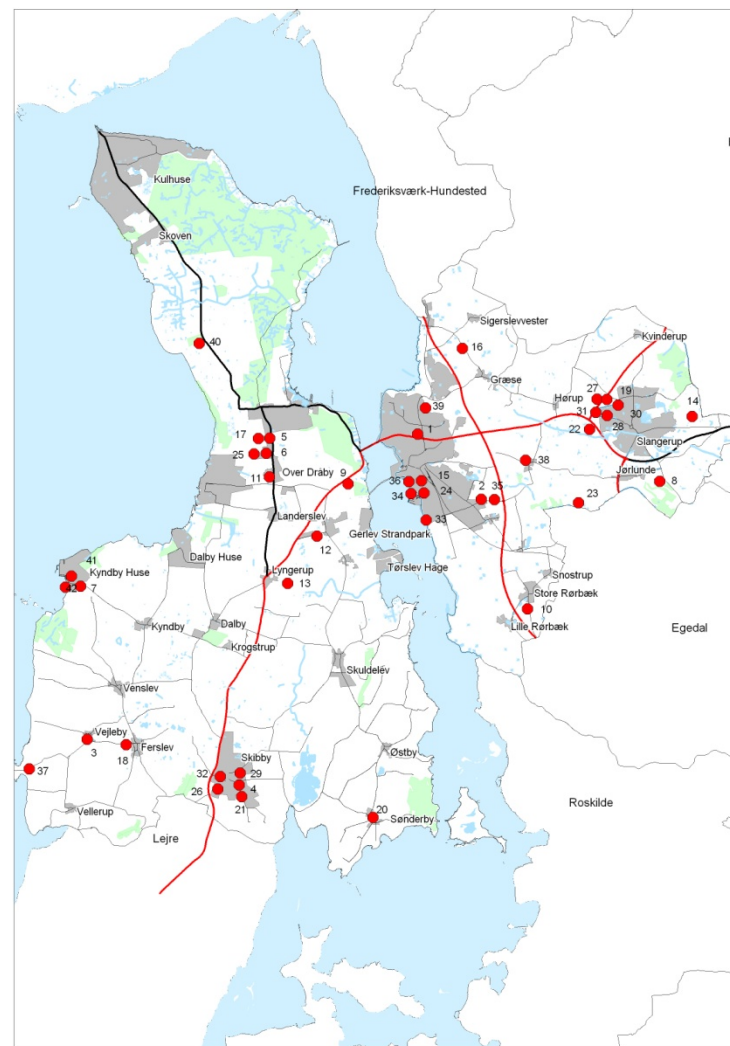
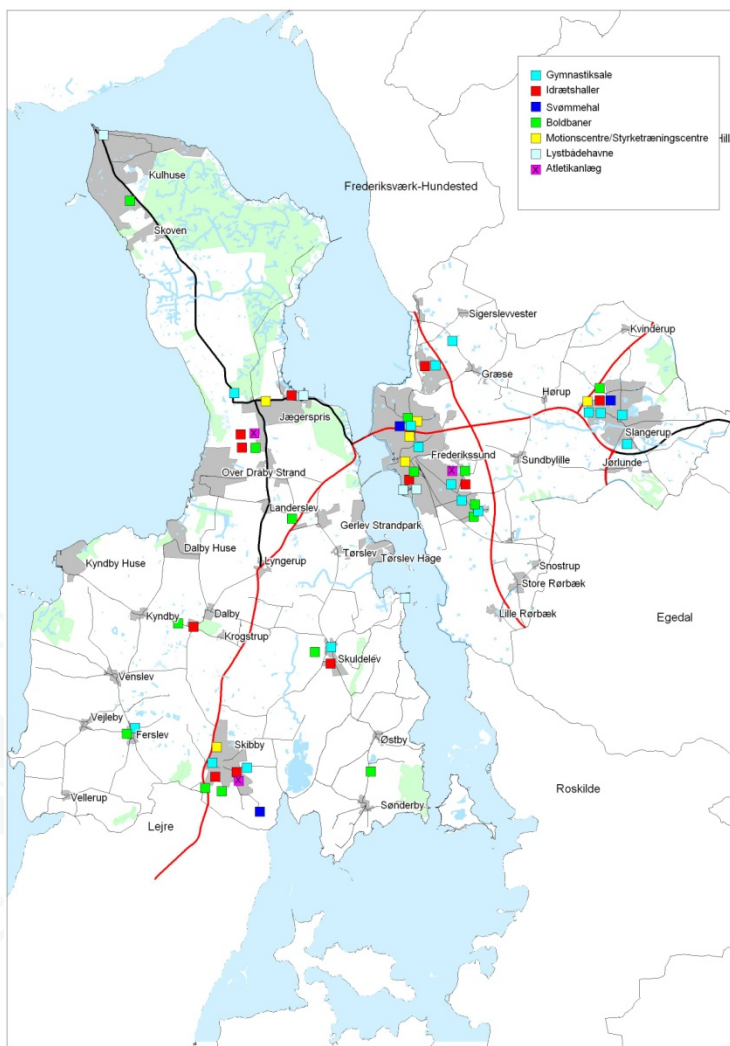
Forskningsprojekt i fire kommuner

- Kortlægning af eksisterende idrætsanlæg
- Undersøgelse af voksnes idrætsvaner samt brug af idrætsanlæg og rum for fysisk aktivitet
- Undersøgelse af børns idrætsvaner samt brug af idrætsanlæg og rum for fysisk aktivitet

Kortlægning af eksisterende faciliteter

HENSYN

Syv hensyn

7 overordnede hensyn, som den fremtidige organisering, udvikling og udbygning af idrætsfaciliteter skal tage højde for:

- 1. Afspejle udviklingen i idrætsdeltagelsen**
- 2. Differentiering og mangfoldighed**
- 3. Flexibilitet og rummelighed**
- 4. Nærhed og afstand**
- 5. De fysiske omgivelser**
- 6. Ledelse og organisering**
- 7. Omkostningseffektivitet**

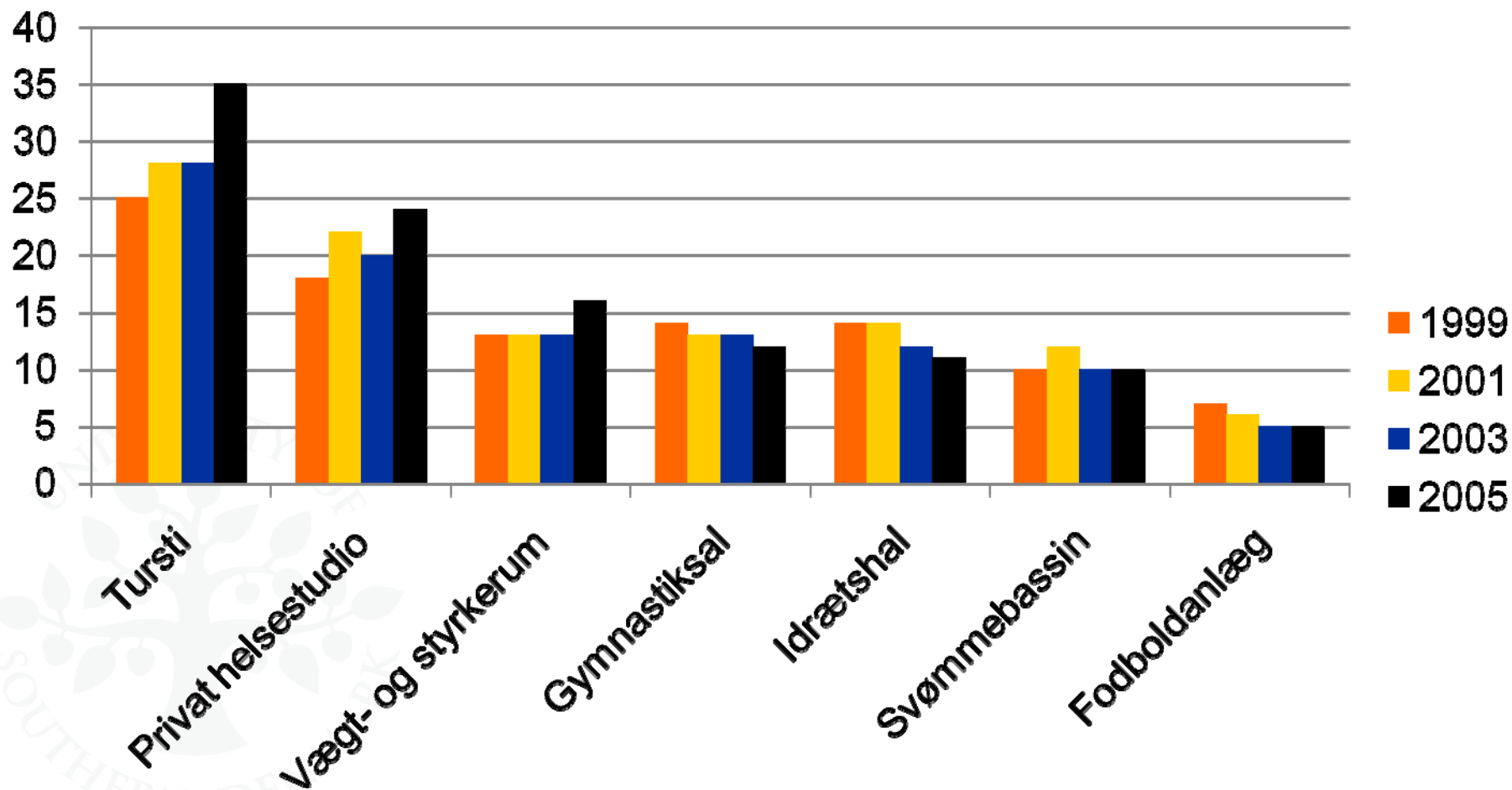
1. Udviklingen i idrætsdeltagelsen

- Mere udendørs og mindre indendørs
- Mere motion / fitness og mindre 'sport'
- Mere 'specialanlæg' og mindre 'idrætshal'

Andel af den voksne befolkning i Norge, som brugte forskellige typer af anlæg én gang om ugen eller mere

2. Differentiering og mangfoldighed

- **Markante ændringer i idræts- og motionsinteresserne blandt voksne og ældre betyder, at der er behov for andre typer af faciliteter, end de traditionelle gymnastiksale og idrætshaller.**
- **Børns idrætsmønster er i dag næsten det samme som for 30 år siden.**
- **Kvindes foretrukne idræts- og motionsaktivitet (gymnastik, aerobic, dans, yoga, afspænding) er i meget lille grad tilgodeset i de eksisterende faciliteter (f.eks. en håndboldhal).**
- **De seneste år er der opstået en masse små idrætsgrene (kitesurfing, mountainbike, snowboarding, speedskating osv.), som heller ikke passer ind i de traditionelle idrætsfaciliteter.**

En differentieret facilitetspolitik

Overordnet kommunal planlægning af idrætsfaciliteterne

Forskellige anlægstyper

- Små multifunktionelle anlæg, rum og arealer i lokalsamfundet
- Special-anlæg
- Store multi-anlæg

Forskellige typer anlæg til hver aktivitet / idrætsgren

- Fodboldbaner til 11-mands fodbold og små baner til 3 mands fodbold
- Udbygget atletik-stadion og "mini-atletik-anlæg"
- Osv.

Adskillelse af 'skole-faciliteter' og 'fritids-faciliteter'

- Skole-faciliteter egner sig i stadig mindre grad til fritids-aktiviteter

Lokaler som egner sig til kvindernes foretrukne motion

- Små, lyse lokaler til 10 – 15 personer

Nye anlægstyper til "motions-idrætten"

- Udendørs kunstfrosne skøjtebaner
- Asfalterede stier i naturen til rulleskøjteløb
- Små indendørs rum til de nye træningsformer
- Lokaler til 'motionscentre'

3. **Fleksibilitet og rummelighed**

- **Mangfoldigheden i idrætsgrene stiller store krav til idrætsfaciliteternes fleksibilitet.**
- **Nedbrydning af grænserne mellem den organiserede, 'semi-' og uorganiserede idræt.**
- **'Parallele' træningsforløb for hele familien skal kunne finde sted i samme facilitet.**
- **Kunne dyrker idræt på forskellige tidspunkter i løbet af ugen (til forskel fra faste træningstidspunkter)**

Moderne idrætscenter

Lokalebooking online

- Arbejder bestandig på en større udnyttelse af kapaciteten
Fx bliver aflyste timer lagt ud til lokalebooking

Moderne café:

- al friture er bandlyst
- Større og mere varieret salatbar
- Fyld selv pitabrød og wraps
- Lune retter og supper
- Sunde snacks, sunde kager samt smoothies

Motionscenter

- En af landsdelens største
- Personligt træningsprogram, test af form mv.

Danhostel

Et af landsdelens største overnatningssteder

Events og arrangementer

- Foredrag
- Spinning-event og wellnes-aften
- Børnefødselsdag og polterabend

4. Nærhed og afstand

- Afstanden til idrætsfaciliteter eller naturområder, hvor man kan dyrke motion, har stor betydning for deltagelsen.
- Flere og flere (især voksne og ældre) ønsker at anvende idrætsfaciliteterne om formiddagen, hvilket i mange tilfælde griber ind i skolernes brug af faciliteterne.
- Fokus på mindre lokale faciliteter og anlæg, hvor børn og unge kan gå hen og lege, og hvor voksne kan træne. Faciliteterne skal ligge tæt på boligen og skal kunne levere den 'hurtige' motion og leg.
- Større idrætsfaciliteter, som primært ligger i de større byer, kan bruges til at koncentrere og specialisere faciliteterne til specifikke idrætsgrene eller 'familier' af idrætsgrene (kampsport, vandidrætter eller rulleskøjteaktiviteter) eller til talentudvikling, elitetræning samt til konkurrencer og stævner.

Faciliteternes forskellige placeringer

Forslag til fire forskellige modeller for Frederikssund:

- ***Tilknytning til skole*** (Græse Bakkeby Skole, Sogneskolen, Åbjergskolen).
- ***Idrætspark eller -center*** (Slangerup Idræts- og Kulturcenter, 'Kalvøen').
- ***Lokalsamfundets facilitet*** (Græse gl. skole og forsamlingshus, Ferslev Idrætsplads).
- ***Den funktionelle lokalitet*** (lystbådehavn, skydebane, svæveflyveplads).

Bedre tilgængelighed for idræt og bevægelse i nærmiljøet

1. Tilgængeligheden for fysisk aktivitet skal medtænkes i byplanlægningen på lige fod med andre samfundshensyn.
2. For hver bydel bør der udarbejdes *minimumsbehov* for såvel idrætsfaciliteter som byrummets tilgængelighed for fysisk aktivitet. Fx med angivelse af maksimal afstand for børn til idrætslokaler, (idræts)legepladser og grønne områder. Mottoet må være: Byplanlægning, der skaber fysisk aktivitet og liv.
3. For hver bydel skal der udarbejdes et kort med en vurdering af mulighederne for at gøre både udendørs og indendørs rum mere anvendelige og tilgængelige for fysisk aktivitet.
4. Endelig skal der skabes sammenhæng mellem de enkelte bydele i form af 'grønne ruter' og 'bevægelseskiler'

5. Faciliteterne og omgivelserne

- **Størstedelen af faciliteterne er bygget op omkring det idrætsmønster, som vi havde i 1960'erne – men vi har nye idrætsmønstre og nye måder at bo og leve på.**
- **Men flere og flere idrætsaktiviteter foregår udendørs (løb, stavgang, beachvolley, strandhåndbold, petanque, cykling, skøjteløb, skating, amerikansk fodbold m.m.), hvilket de traditionelle faciliteter ikke altid kan tilgodese.**

6. Idrætsanlæggene skal 'aktiveres'

- Hidtil har idrætsanlæggene fortrinsvis fungeret som den fysiske ramme for den foreningsorganiserede idræt og skoleidrætten.
- Men anlæggene kan have en mere aktiv og igangsættende rolle
  - Støtte til udviklingen af den foreningsorganiserede idræt (fx professionel support til visse opgaver)
  - Organisering og tilrettelæggelse af aktiviteter, som foreningerne ikke ønsker eller evner at tage sig af, fx
    - Drift af motionscenter
    - Idræt og motion i tidsrum, hvor foreningerne ikke benytter anlægget
    - Aktiviteter for særlige målgrupper som forudsætter instruktører med en særlig faglig ekspertise

7. Evidens og Cost-effectiveness

Større evidens og cost-effectivness bag anlæggelse og drift af idrætsfaciliteter

❖ HVAD VIRKER?

❖ HVAD ER MEST EFFEKTIVT?

❖ HVORDAN FÅR VI MEST FOR PENGENE?

Voksende krav om 'viden' og 'evidens'

Der stilles i stigende grad krav om, at den offentlige indsats på forskellige områder skal bygge på et rationelt grundlag:

- Virker det i forhold til formålet.

Således skal kommunernes forebyggende indsats på sundhedsområdet bygge på evidens

- 'Hvad virker bedst for hvem?'
- 'Hvordan får vi mest ud af pengene?'

Forskellige krav til evidens

Har idræt den påståede 'effekt'?

- Bliver udøverne sundere?
- Skaber det social integration?

Har kommunal støtte til idræt en effekt?

- Får det flere til at dyrke idræt?
- Får det flere inaktive til at dyrke idræt?

Er den måde kommunen støtter den mest effektive måde at fremme formålet?

- Kunne pengene være brugt mere effektivt på en anden måde?

Hvad ved vi?

	Sundhed	Social integration	Demokrati
Effekt af idræt	Ja	I nogle tilfælde	??
Effekt af kommunal støtte	Sandsynligvis	??	??
Den mest effektive støtte	??	??	??

Hvordan fremme omkostningseffektive idrætsanlæg?

1. Mere 'marked'

1. Betaling for benyttelse af anlæg
2. Forretningsmæssig drift af hvert anlæg

2. Bedre 'planlægning'

1. Behovsanalyser
2. Mere og bedre forskning på området

Politiske valg

a) Mest mulig aktivitet for pengene

contra

b) Ønsket om at tilgodese alle interesser (fx skøjteløb og atletik)

a) Alle aktiviteter er lige værdifulde

contra

b) Bestemte aktiviteter skal fremmes (fx svømning)